

Netherlands Quality Agency B.V.

B Communicatie

Beperkte opleidingsbeoordeling

038A2023.04

Samenvatting

Op 25 mei 2023 is de bestaande voltijd- en deeltijdbacheloropleiding Communicatie van de Christelijke Hogeschool Ede (CHE) bezocht door een visitatiepanel van NQA. Het betreft de reguliere vierjarige voltijdvariant en de deeltijdvariant die onderdeel uitmaakte van het experiment Flexibele Leeruitkomsten. De opleiding is positief beoordeeld: het panel concludeert dat aan alle standaarden wordt **voldaan**.

Met ca. 230 voltijdstudenten en 20 deeltijdstudenten biedt de opleiding kleinschalig onderwijs. De instroom van communicatiestudenten vertoont, conform het landelijke beeld, een dalende tendens. Dat is een van de redenen waarom de opleiding inzet op flexibilisering van het onderwijsaanbod. De voltijdoopleiding is daarom vanaf 2021 cohortsgewijs ook gaan werken met grotere leeruitkomsten van 10 EC. Tegelijk met deze ombouw naar grotere eenheden heeft de opleiding een stevige inhoudelijke curriculumupdate uitgevoerd om aansluiting te zoeken bij de uitgangspunten van het vernieuwde LOCO-opleidingsprofiel uit 2019. Omdat de instroom van de deeltijdoopleiding qua volume niet aan de verwachtingen voldoet en ook niet de studenten trekt met de verwachte relevante werkomgeving, heeft de opleiding besloten vanaf september 2023 de deeltijdvariant niet langer aan te bieden. Deeltijdstudenten die al ingestroomd zijn ronden hun studie af met de oorspronkelijke leeruitkomsten.

Het panel heeft tijdens het bezoek kunnen constateren dat er tijdens deze ‘verbouwing’ flink wordt doorgewerkt, zonder dat de studeerbaarheid in het gedrang komt. Het panel was onder de indruk van de gedegenheid van de al uitgevoerde en de geplande vernieuwingen. Er is een hardwerkend en gemotiveerd docententeam dat het vele werk aan lijkt te kunnen, mede doordat het met aandacht en tijd wordt gefaciliteerd door het management. Wel denkt het panel dat de genoemde gedegenheid ook een remmende factor kan zijn voor de wendbaarheid van de opleiding zeker nu het vak door de nieuwe AI-toepassingen in een stroomversnelling is geraakt.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Ze maakt inzichtelijk hoe ze de eindkwalificaties uit het recente landelijk profiel van het Landelijk Overleg Communicatie Opleidingen implementeert. In het vernieuwde curriculum maakt ze daarbij gebruik van vier goed gekozen beroepsrollen: creator, communicatieadviseur, communitybuilder en strateeg. De keuze voor de rol van communitybuilder is onderscheidend van andere communicatie-opleidingen en speelt in op actuele vraagstukken uit het werkveld. De verdere invulling van de communicatieve aspecten en taken bij het bouwen aan communities kan wel verder uitgewerkt worden. Dit naast de sociologische en antropologische visie op communities. Daarnaast legt de opleiding het accent op *betekenisvolle communicatie*. Met deze eigen keuzes geeft de opleiding op een zinvolle manier invulling aan de identiteit van de hogeschool. De opleiding mag deze keuzes volgens het panel echter nog sterker etaleren zodat de opleiding zich meer profileert en daarmee aantrekkelijker wordt voor studenten en werkveldpartners.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Er ligt een doordacht en actueel onderwijsprogramma dat herkenbaar is afgeleid van het LOCO-profiel. Met de ingezette curriculumvernieuwing, waarbij nu zowel in voltijd als deeltijd gewerkt wordt met leeruitkomsten van 10 EC, maakt de opleiding een flinke inhoudelijke en didactische verbeterslag. Daarbij komt ook meer aandacht voor nu nog onderbelichte elementen in het uitfaserende curriculum. Het gebalanceerd werken met oplopende niveaus van complexiteit en zelfstandigheid vraagt en heeft daarbij aandacht. Er is een goede samenwerking met het werkveld via de Werkveld Adviesraad en een gevarieerd aanbod aan opdrachtgevers voor de realisatie van de leeruitkomsten. Hiermee realiseert de opleiding veel praktijk in het curriculum. De opleiding laat op veel manieren zien betrokken te zijn bij het welzijn van haar studenten, allereerst door de laagdrempelige en persoonlijke contacten met docenten, maar bijvoorbeeld ook door het doordachte onboardingsprogramma voor mbo'ers.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Er is een ontwikkeling naar meer integraliteit in toetsing die ook beschreven wordt in een helder toetsbeleid. De opleiding kan hier nog grotere stappen zetten. De stappen die gezet worden, zijn echter zorgvuldig voorbereid. Binnen de opleiding wordt een constructieve dialoog over de doorontwikkeling van het toetsprogramma gevoerd. Er is daarbij voldoende aandacht voor scholing van het team op het gebied van toetsing. De toetsen en bijbehorende beoordelingsformulieren zijn op orde.

De examencommissie is in control en in ontwikkeling. In control door de wijze waarop zij met goede instrumenten en steekproefsgewijs het eindniveau toetst en het afstudeerproces monitort. In ontwikkeling omdat ze vanaf september 2023 deel gaat uitmaken van een Centrale Examencommissie voor de zakelijke opleidingen, waarmee meer ruimte ontstaat voor de eigen deskundigheidsbevordering.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De bestudeerde eindwerken van de opleiding zijn zonder uitzondering op hbo-niveau en behandelen relevante thema's uit het vakgebied. De eindwerken bevatten uitgebreid en gedegen onderzoek. De praktische waarde en de variëteit aan onderwerpen van de eindwerken zal toenemen wanneer de opleiding nadrukkelijker de stap zet van traditioneel onderzoek met advies naar daadwerkelijk beroepsproduct. Met de position papers, die ook deel uitmaken van het afstudeertraject, tonen studenten overtuigend aan dat zij als bezielde en reflectieve practitioner' klaar zijn voor een start op de arbeidsmarkt.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	6
Schets van de opleiding	8
Basisgegevens opleiding	8
Terugblik vorige visitatie	9
Beoordeling NVAO-standaarden	10
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	11
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	14
Standaard 3 Toetsing	19
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	22
Eindoordeel over de opleiding	24
Aanbevelingen	25
Bijlagen	26
1. Bezoekprogramma	27
2. Bestudeerde documenten	29

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande voltijd en deeltijd bacheloropleiding Communicatie van de Christelijke Hogeschool Ede. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van de Christelijke Hogeschool Ede en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (2018) en de *NQA Handleiding Opleidingsvisitaties Hoger Onderwijs 2019 Beperkte Opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 25 mei 2023. Het visitatiepanel bestond uit:
Dhr. drs. J.H. van den Hoff, Coördinator deeltijdopleiding communicatie en voorzitter curriculumcommissie opleiding communicatienieuw curriculum van de opleiding Communicatie aan de Hogeschool Utrecht (voorzitter, domeindeskundige)
Dhr. drs. P.H. Stamsnijder, partner bij Reputatiegroep (domeindeskundige)
Dhr. drs. W.J. Michels, eigenaar Michels Communicatie bv (domeindeskundige)
Mw. R.R.S. Vegter, student Communicatie bij Windesheim (studentlid)
Dhr. drs. R. Pijpers, auditor van NQA, trad op als auditor van het panel.

De opleiding Communicatie is ingedeeld in de visitatiegroep HBO Communicatie groep 2. Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. De afstemming tussen de panels wordt verder geborgd door de ondersteuning van, zo veel mogelijk, dezelfde secretaris vanuit NQA en andere evaluatiebureaus en door de inzet van getrainde voorzitters.

Werkwijze panel en procesverloop

Voor de opleidingsbeoordeling heeft de opleiding een zelfevaluatie en bijlagen aangeboden. Voor de beoordeling van de gerealiseerde leerresultaten heeft het panel 15 afstudeerdossiers van recent afgestudeerden bestudeerd. Deze 15 dossiers zijn geselecteerd op basis van een groslijst van alumni van de afgelopen twee jaar. Bij de selectie is rekening gehouden met de variatie in studentwaardering, opleidingsvarianten en studieroutes, zoals opgenomen in bijlage 2

Centraal in de beoordeling stond het bezoek van het panel, bestaande uit deskundige *peers*. Vier weken voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het vooroverleg en materiaalbestudering op de locatie van de opleiding plaatsgevonden en heeft het panel kennis gemaakt met de opleiding, de zogenaamde agenderende audit. In het overleg zijn de panelleden geïnstrueerd over de werkwijze van NQA en het NVAO-kader en zijn voorlopige bevindingen besproken. Zowel tijdens

de agenderende audit als tijdens de visitatie zijn bevindingen voortdurend gedeeld. Tijdens het visitatiebezoek heeft het panel gesproken met diverse stakeholders van de opleiding, waaronder met studenten, docenten (examinatoren) en vertegenwoordigers van het werkveld en is het ter inzage gelegde materiaal bestudeerd (zie bijlage 2). Aan het einde van de bezookdag is de door het panel verkregen informatie verwerkt tot een totaalbeeld en tot een voorlopig oordeel met argumentatie. Tijdens een afsluitende mondelinge terugkoppeling heeft de voorzitter van het panel het eindoordeel en belangrijke bevindingen meegedeeld aan de opleiding. De visitatiedag sloot af met het ontwikkelgesprek tussen het panel en vertegenwoordigers van de opleiding. Medewerkers en studenten van de opleiding zijn in de gelegenheid gesteld om het panel (via mail) te benaderen buiten de bezookdag om (inloopspreekuur). Hiervan is geen gebruik gemaakt.

Na het visitatiebezoek is een conceptrapportage opgesteld die is voorgelegd aan het panel. Met de input van de panelleden is een tweede concept opgesteld, dat ter controle op feitelijke onjuistheden is voorgelegd bij de opleiding. De panelleden hebben kennisgenomen van de reactie van de opleiding en waar nodig zijn aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 23 augustus 2023

Panelvoorzitter

Auditor

Drs. J.H. van den Hoff

Drs. R. Pijpers

Schets van de opleiding

Met 5100 studenten verdeeld over 20 ad-, bachelor-, en masteropleidingen is de Christelijke Hogeschool Ede een middelgrote hogeschool. De CHE kent 5 domeinen die ieder aangestuurd worden door een directeur. De opleiding Communicatie valt onder het zakelijke domein, waarin ook opleidingen als Bedrijfskunde, Human resource management en Journalistiek vallen. Het werken vanuit de christelijke identiteit heeft de hogeschool uitgewerkt in drie hoofdopgaven: *bezield opleiden en werken, een leven lang samen met het werkveld leren* en *ziel en zakelijkheid in balans centraal stellen*. De opleiding Communicatie heeft dit doorvertaald in een eigen position paper waarin *betekenisvol communiceren* en *verbinding leggen* kernbegrippen zijn die als zichtbare onderlegger bij de inrichting van het onderwijs worden gebruikt. De opleiding deelt een lectoraat met de opleiding journalistiek. Het onderzoeksthema dat daar op de agenda staat, *Communication for the Common Good*, sluit hierop goed aan.

Belangrijke ontwikkeling waar de CHE en dus ook de opleiding Communicatie ten tijde van het visitatiebezoek middenin zit, is de flexibiliseringsopgave. Over de gehele hogeschool gaan zowel deeltijd- als voltijdopleidingen werken met identieke leeruitkomsten verdeeld over eenheden van 10 EC. De opleiding heeft deze ontwikkeling gecombineerd met een stevige curriculumupdate, gebaseerd op een vernieuwd LOCO-profiel uit 2019. Uitkomst van deze ontwikkeling is dat vanaf september 2023 voltijd- en deeltijd met hetzelfde curriculum gaan werken en dat de bestaande deeltijdopleiding wordt afgeschaald. Dat laatste is mede ingegeven door het feit dat er nauwelijks instroom is van de beoogde doelgroep van studenten met relevante werkervaring. Met de komst van de nieuwe flexibele leeruitkomsten kunnen studenten op een later moment in de opleiding alsnog studeren in een hybride opzet van werken en leren.

De dialoog over de impact van deze veranderingen op profilering van de opleiding, op didactiek en toetsing wordt nog volop gevoerd. Work in progress dus.

Basisgegevens opleiding

Naam opleiding in Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO)	B Communicatie
ISAT-code CROHO	34405
Oriëntatie en niveau opleiding	hbo
Niveau opleiding	Bachelor
Graad	Bachelor of Arts
Aantal studiepunten	240
Variant(en) incl. een evt. 3-jarig traject voor VWO bij een hbo-bacheloropleiding	Voltijd, Deeltijd
Opleidingslocatie	Ede
Onderwijstaal	Nederlands

Terugblik vorige visitatie

De meest recente visitatie is die van de deeltijdopleiding in het kader van het experiment flexibilisering in 2021. Kern van de aanbevelingen van het toenmalige panel was dat de opleiding het 'communicatiegehalte' kon versterken, onder andere door meer herkenbaar aan te sluiten bij (de taal uit) het landelijk profiel en meer communicatie-elementen een plek te geven in de eindwerken. Dat de opleiding deze aanbevelingen duidelijk ter harte heeft genomen blijkt uit het onder andere uit het feit dat de deeltijdopleiding met de dezelfde leeruitkomsten gaat werken als de voltijdopleiding. Ook heeft zij in het afstuderen het communicatiegehalte versterkt door communicatiedocenten uit de voltijdopleiding hier een centrale rol te geven, waar dit voorheen bij deeltijddocenten met een meer generieke achtergrond was belegd (zie standaard 3).

De voltijdopleiding is in 2017 gevisiteerd en heeft op alle standaarden het oordeel goed ontvangen. Aanbevelingen gingen onder andere over betrokkenheid van studenten en docenten bij het lectoraat, het zichtbaar maken van de niveaus in toetsmatrijzen en het borgen van theoretische kennis in het afstudeerwerk. Het panel heeft ook hier gezien dat de opleiding ermee aan de slag is gegaan. Waar de aanbevelingen nog relevant zijn, wordt er bij de standaarden op teruggekomen.

Beoordeling NVAO-standaarden

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Ze maakt inzichtelijk hoe ze de eindkwalificaties uit het recente landelijk profiel van het Landelijk Overleg Communicatie Opleidingen implementeert. Ze maakt daarbij gebruik van vier goed gekozen beroepsrollen: creator, communicatieadviseur, communitybuilder en strateeg. De keuze voor de rol van communitybuilder is onderscheidend van andere communicatie-opleidingen en speelt in op actuele vraagstukken uit het werkveld. Daarnaast legt de opleiding accent op *betekenisvolle communicatie*. Met deze eigen keuzes geeft de opleiding op een mooie manier invulling aan de identiteit van de hogeschool. In de ogen van het panel mag de opleiding deze keuzes echter nog sterker etaleren, zodat de opleiding meer kleur op de wangen krijgt en daarmee aantrekkelijker wordt voor studenten en werkveldpartners.

Onderbouwing

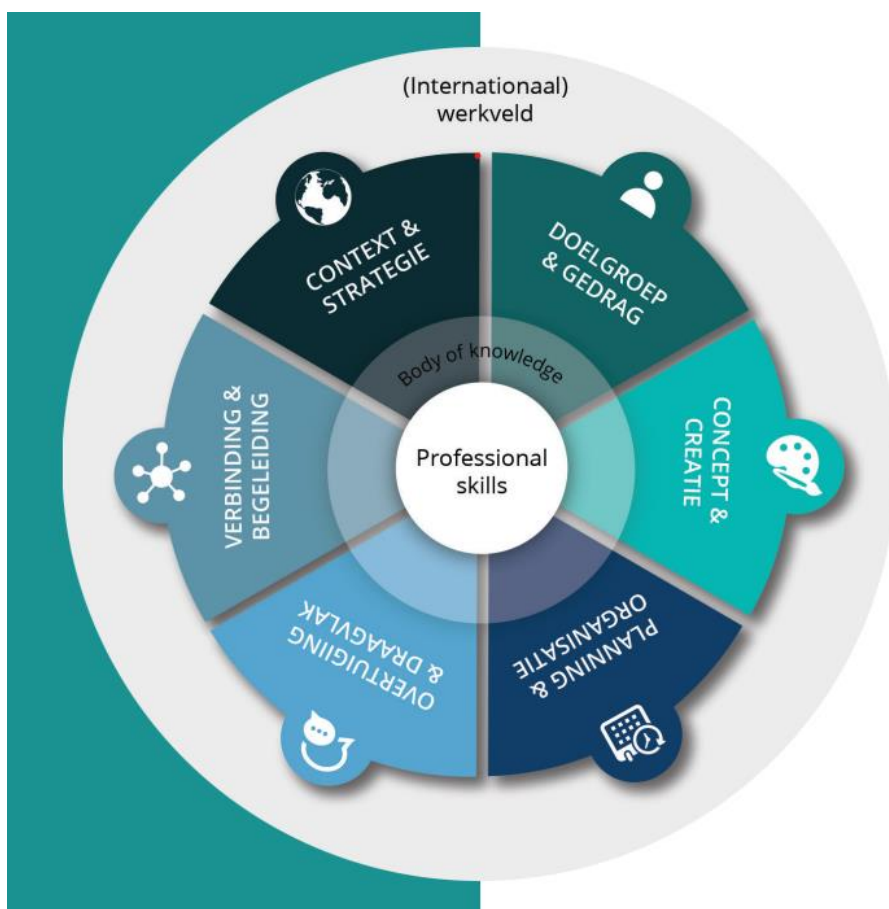
Beroepsbeeld

De opleiding heeft een helder beroepsbeeld dat zij mede ontleent aan haar ontstaansgeschiedenis en de identiteit van de CHE. De opleiding werkt van oudsher veel samen met de opleiding Journalistiek en heeft daardoor een meer maatschappelijke oriëntatie dan andere communicatie-opleidingen. Vanuit de christelijke identiteit is die maatschappelijke oriëntatie eveneens belangrijk. De opleiding wil dat haar studenten betrouwbare, bezielde en ambachtelijk excellente professionals zijn, die oog hebben voor ethiek en zich bewust zijn van hun maatschappelijke rol en verantwoordelijkheid. Hiermee kunnen de studenten een bijdrage leveren aan *betekenisvolle communicatie*, die mensen en partijen bij elkaar brengt om samen vorm te geven aan wat werkelijk belangrijk is en ten goede komt aan de bloei van mensen en gemeenschappen. De opleiding ziet dat studenten dit vanuit verschillende communicatierollen kunnen doen: als creator, communitybuilder, communicatie-adviseur en strateeg. Deze rollen kunnen vervuld worden bij overheden, non-profit instellingen, maar zeker ook bij commerciële organisaties.

Het panel constateert dat de opleiding met haar keuzes voor *betekenisvolle communicatie* en *communitybuilding* goede bouwstenen in handen heeft om zich onderscheidend en relevant te profileren op een manier die goed aansluit bij de christelijke identiteit van de hogeschool. Het panel bemerkt in de gesprekken met docenten en management wel dat de opleiding nog wat terughoudend is om de profilering scherp neer te zetten en zich te profileren als expertisecentrum voor deze domeinen. Het panel vindt de bescheidenheid over deze profilering sympathiek maar denkt wel dat de opleiding hierdoor zichzelf te kort doet en kansen in de markt laat liggen.

Beoogde leerresultaten

De opleiding hanteert het opleidingsprofiel, zoals dat in 2019 door het Landelijk Overleg Communicatieopleidingen is vastgesteld. Dit profiel hanteert zes kerngebieden en beschrijft per kerngebied een aantal beroepstaken. Daarnaast geeft het per kerngebied voorbeelden van onderzoeksvraagstukken en mogelijke beroepsproducten. De professional skills (onderzoekend vermogen, innovatiekracht, samenwerken, reflectief vermogen, empathisch vermogen, ethisch besef en wendbaarheid) worden apart omschreven, net als de Body of Knowledge (corporate communicatie, marketingcommunicatie, media & concepting, onderzoek, accountability en taal). Dit landelijk profiel is afgestemd met de beroepsvereniging Logeion en besproken in de werkveldadviesraden, waaronder ook die van de opleiding.

Figuur 1: LOCO opleidingsprofiel 2019 (bron: Zelfevaluatie Bachelor Communicatie, 2023)

De opleiding heeft deze LOCO-kwalificaties uitgewerkt in beoogde leerresultaten in de vorm van kerntaken op beheersingsniveaus, die oplopen in complexiteit en mate van zelfstandigheid. De beoogde leerresultaten op het hoogste niveau komen overeen met het NLQF-niveau 6 en komen tegemoet aan de eisen die vanuit de Dublin descriptoren aan het bachelorniveau worden gesteld. Het panel stelt vast dat de beoogde leerresultaten daarmee voldoen aan de nationale en internationale eisen die gesteld mogen worden aan het hbo-bachelorniveau. Het panel merkt daarbij echter wel op dat de opleiding daarbij niet expliciet de terminologie uit de Beroepsniveauprofilen van Logeion hanteert, zoals in het landelijk opleidingsprofiel is afgesproken.

Overgangperiode

Overigens is er sprake van een overgangperiode. Het nieuwe LOCO-profiel is de basis voor het vernieuwde curriculum waarvan de eerste twee jaar reeds zijn geïmplementeerd. Ten tijde van het visitatiebezoek zijn jaar 3 en 4 nog gebaseerd op een curriculum dat de vorige set LOCO-competenties uit 2013 als basis had: Analyseren & Onderzoeken, Ontwikkelen & Adviseren, Plannen & Organiseren, Creëren & Realiseren, Verbinden & Begeleiden en Representeren. Voor de uitfaserende deeltijdopleiding geldt eveneens dat het curriculum gebaseerd is op de LOCO-competenties uit 2013.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Er ligt een doordacht en actueel onderwijsprogramma dat herkenbaar is afgeleid van het LOCO-profiel. Met de ingezette curriculumvernieuwing, waarbij nu ook in voltijd gewerkt wordt met leeruitkomsten van 10 EC, maakt de opleiding een flinke inhoudelijke en didactische verbetering. Het verplaatsen van de stage van jaar drie naar jaar twee vindt het panel een zinvolle stap. De opleiding zou in de ogen van het panel wel meer aandacht mogen besteden aan online tooling en branding. Ook constateert het panel dat niet alle aandachtsgebieden uit het LOCO-profiel evenredig aandacht krijgen: Verbinding & Begeleiding bijvoorbeeld ziet het panel minder terug, ook in de eindwerken. Ook ligt sterk de nadruk op interne en externe analyse van de context en veel minder op strategie.

Met de opleiding is het panel van mening dat de niveauopbouw in het nieuwe curriculum verder geëxpliciteerd kan worden. Het panel beveelt de opleiding daarbij aan nadrukkelijker aansluiting te zoeken bij de beroepsniveauprofilen van beroepsvereniging Logeion, zoals in het LOCO-profiel is afgesproken en derhalve de omschrijvingen die Logeion hanteert in zijn model als het gaat om de niveaus (zelfstandigheid, complexiteit, (ervarings)kennis, sensitiviteit en verantwoordelijkheid) herkenbaar in de leeruitkomsten op te nemen. Het programma biedt studenten voldoende oriëntatie op internationale en interculturele aspecten van het vakgebied.

Er is een goede samenwerking met het werkveld via de Werkveld Adviesraad en via alumni die graag in contact blijven met de opleiding. Er is een gevarieerd aanbod aan opdrachtgevers ter realisatie van de leeruitkomsten, waarmee de opleiding veel praktijk in het curriculum brengt. De opleiding laat op veel manieren zien betrokken te zijn bij het welzijn van haar studenten, allereerst door de laagdrempelige en persoonlijke contacten met docenten en bijvoorbeeld ook door het onboardingsprogramma voor mbo'ers. Het panel ziet dat studenten zich hierdoor goed thuis voelen in de opleiding. Het docententeam is goed gekwalificeerd, gemotiveerd en gericht op samen verbeteren.

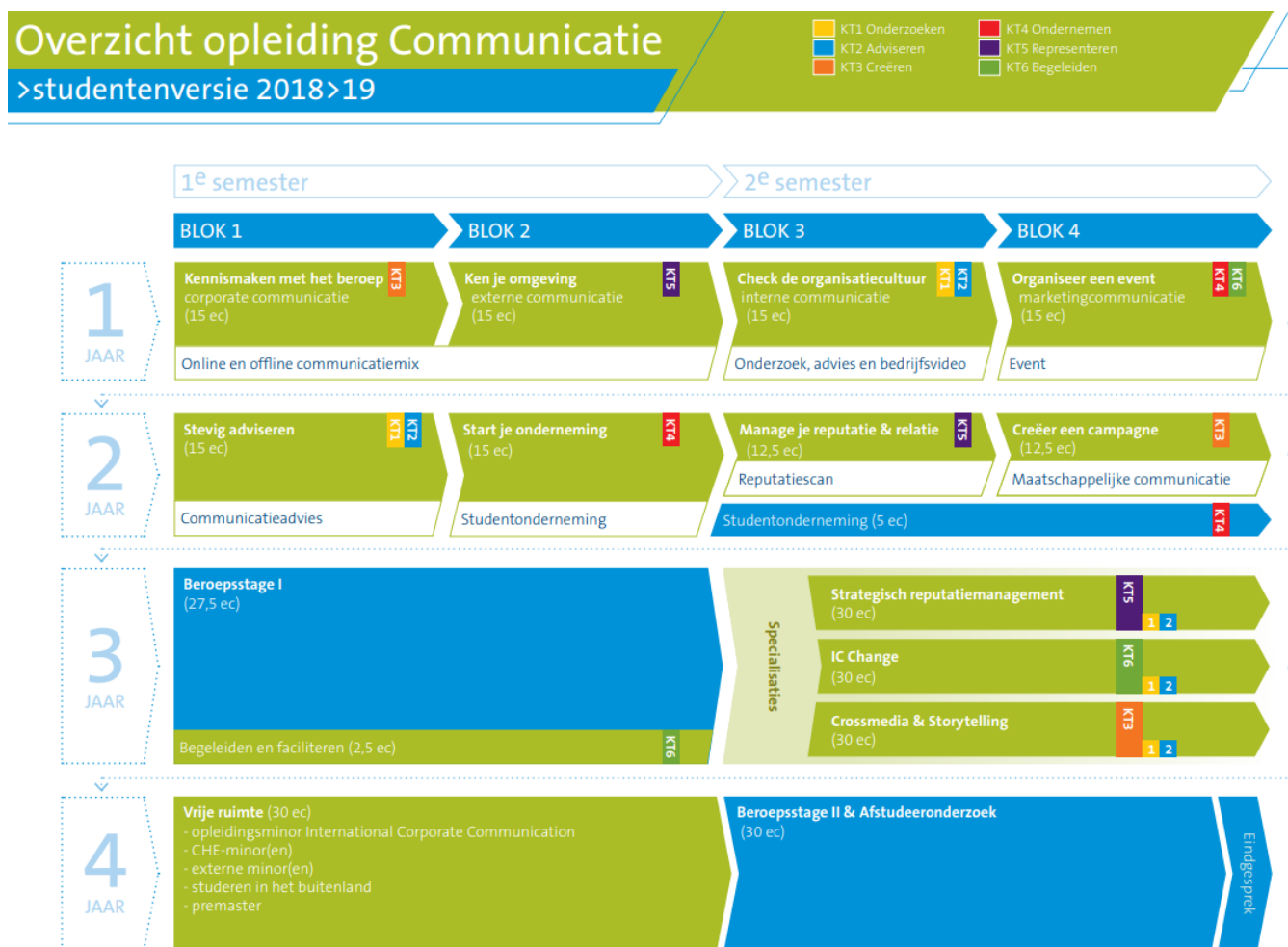
Onderbouwing

Opzet van Programma

Ten tijde van het visitatiebezoek werkt de voltijdopleiding met een vernieuwd en een uitfaserend curriculum. De eerste twee jaar van het vernieuwde curriculum zijn geïmplementeerd en de opzet van jaar 3 en 4 is reeds op hoofdlijnen uitgewerkt. Zoals eerder beschreven zijn flexibilisering en vernieuwing van de landelijke competentieset belangrijke drivers voor deze vernieuwing.

Belangrijk verschil is dat in het nieuwe curriculum meer samenhang wordt gecreëerd door per semester een van de vier beroepsrollen (creator, communitybuilder, strateeg en communicatieadviseur) centraal te stellen en per semester te werken met drie samenhangende leeruitkomsten. Een ander verschil is dat de meewerkstage verplaatst is van semester 5 in jaar drie naar semester vier in jaar twee, zodat de studenten al in de onderbouw van de opleiding de gelegenheid hebben om het vakgebied in de volle breedte te leren kennen.

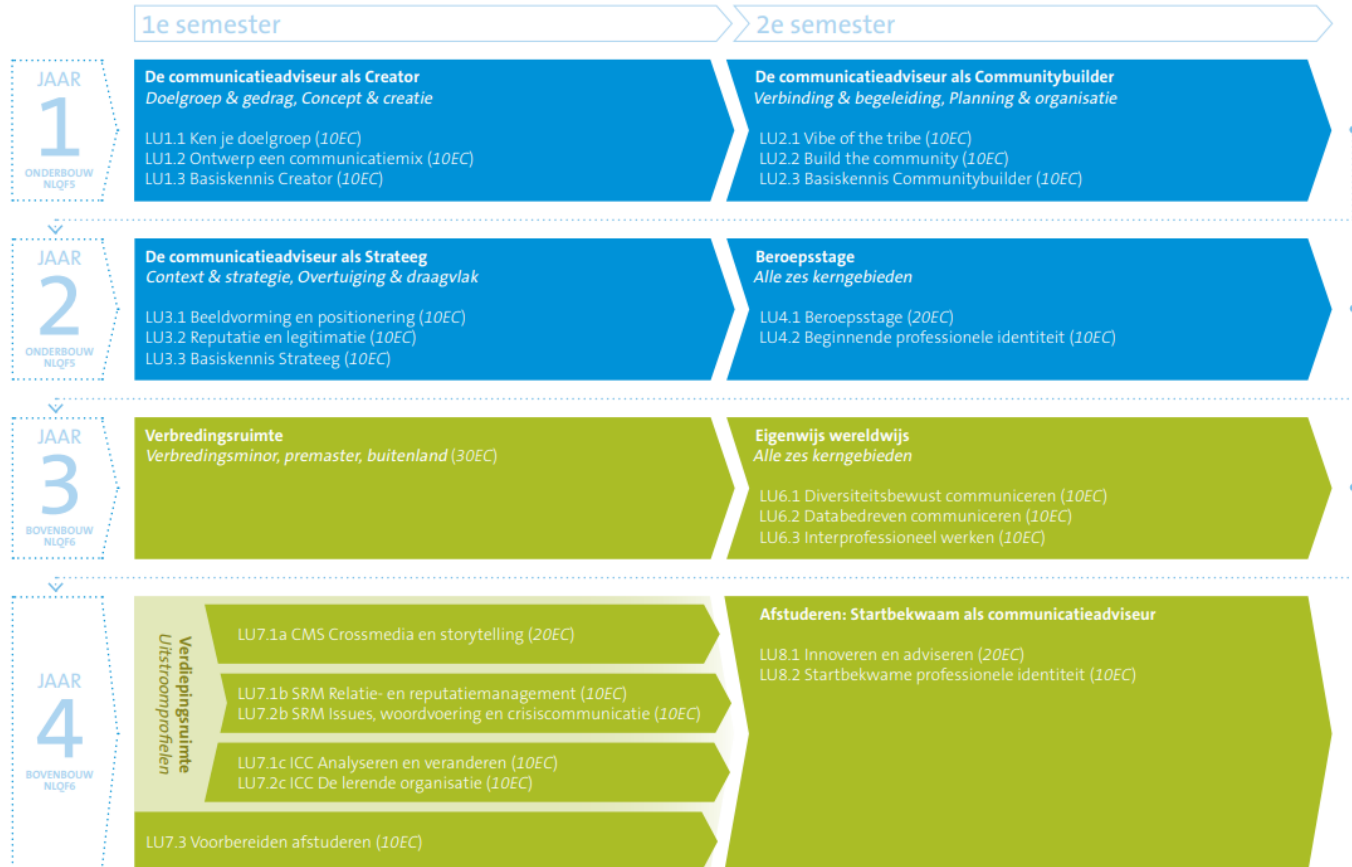
In de bovenbouw van de opleiding is de minor verplaatst van semester 7 in jaar 4 naar semester 5 in jaar drie, waarmee in jaar vier meer ruimte komt voor verdieping van drie uitstroomprofielen: crossmedia & storytelling, strategisch reputatiemanagement en IC Change. Het panel denkt dat deze veranderingen bijdragen aan motivatie van studenten en tevens de diepgang van de opleiding kunnen versterken.

Figuur 2: uitfaserend curriculum (bron: Zelfevaluatie Bacheloropleiding Communicatie, 2023)

COMMUNICATIE

> Opleidingsoverzicht

Figuur 3: vernieuwd curriculum vanaf 2021 (bron: Zelfevaluatie Bacheloropleiding Communicatie, 2023)

Het panel vindt het nieuwe curriculum in zijn totaliteit helder opgezet en ziet ook dat de vernieuwing tot stand gekomen is door een gedegen vergelijking van het oude curriculum met de nieuwe LOCO-competenties. In de gesprekken met docenten merkt het panel bovendien dat de opleiding met een zelfkritische blik naar de vernieuwing kijkt en wil blijven verbeteren. Zo vroeg de opleiding zich bijvoorbeeld af of de rol van communitybuilder niet wat te complex is voor semester twee in jaar één. De opleiding geeft ook in de zelfevaluatie aan dat het verbeteren van de didactische opbouw hoog op de agenda staat. Het panel beveelt daarbij aan om expliciet aansluiting te zoeken bij de niveauaanduiding in de beroepsniveauprofielen van beroepsvereniging Logeion.

Inhoud van het programma

Naast de LOCO-competenties en de vier beroepsrollen zijn er vijf leerlijnen gedefinieerd die duidelijk maken hoe de Body of Knowledge and Skills in de opleiding aan de orde komt. In de inhoud van het programma komt duidelijk de signatuur van de opleiding naar voren, bijvoorbeeld als onderdeel van de leerlijnen Maatschappij en Cultuur en Professionele Identiteit.

BODY OF KNOWLEDGE SKILLS		ONDERWERPEN VAN DE BOKS (NIET UITPUTTEND)
A	Strategische communicatie & organisatie	Corporate communicatie, communicatieleer, medialandschap, storytelling en framing, branding en positionering, employer branding, corporate social responsibility, organisatiekunde, persuasieve communicatie, public affairs, crisiscommunicatie.
B	(Beeld)taal, concept & creatie	Mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid, beeldtaal, fotografie, video, podcasts, concepting, storytelling, crossmediaal/digitaal, design, infographics
C	Onderzoek & innovatie	Onderzoekende houding, praktijkgericht onderzoek, onderzoeksmethoden (deskresearch, verbaal onderzoek, observatieonderzoek).
D	Maatschappij & cultuur	Maatschappelijke trends, sociologie, religie, visies op de samenleving, openbaar bestuur, economie.
E	Professionele identiteit	Studieloopbaanontwikkeling (studievaardigheden en reflectie), beroepsoriëntatie, sociale beroepsvaardigheden, psychologie, ethiek, levensbeschouwing & beroep.

Figuur 4: leerlijnen in de body of knowledge & skills (bron: Zelfevaluatie Bacheloropleiding Communicatie, 2023)

In de opzet van het nieuwe curriculum is het vertrekpunt dat bij ieder semester een externe opdrachtgever een vraagstuk aan studenten voorlegt dat gedurende die periode wordt uitgewerkt. Opdrachtgevers komen uit zowel de profit-, als de non-profitsector. Een voorbeeld van zo'n externe opdrachtgever is het bureau Taalstrategie dat studenten uitnodigt om een frame te ontwerpen voor een alternatief voor kortdurende detentie, een opdracht waarbij framing heel belangrijk is en die studenten op een natuurlijke manier laat nadenken over maatschappelijke vraagstukken. Andere externe opdrachtgevers komen uit de regio maar zijn ook landelijk aansprekende namen als Domino's, Schiphol en McDonalds. Het panel ziet dat theorie en praktijk in de opleiding op deze manier goed in balans zijn. De betrokkenheid van het beroepenveld bij het curriculum is op meer strategisch niveau georganiseerd door een actieve werkveldadviesraad waarin ook veel alumni actief zijn.

De lading van de beroepsrollen verdient nog aandacht volgens het panel. Zo kan de focus op de rol van communitybuilder in de ogen van het panel nog verder worden uitgewerkt en ingevuld. Het panel ziet dat het lesmateriaal hierbij nu nog vrij generiek is en veelal gaat over tribes vanuit de antropologie en sociologie. Dit zou aangevuld kunnen worden met meer specifieke inzichten uit het communicatiedomein. De rol van strateeg mag meer verdieping krijgen door studenten strategieën (bijvoorbeeld merkstrategie, positioneringsstrategie, contentstrategie) uit te laten werken en kennis te laten maken met modellen als de Casi-methode en Factor C. De kennis over het brein en gedrag is de laatste tien jaar exposief toegenomen. Het panel beveelt aan ook daarin verdieping te zoeken in relatie tot de gekozen beroepsrollen.

Het panel vindt daarnaast dat er ook in het nieuwe curriculum nog meer aandacht mag komen voor onderwerpen als branding, online tooling, digitale analytics, zeker gezien de explosieve ontwikkelingen op AI-gebied. Studenten geven in de gesprekken zelf ook aan de 'harde commerciële' kanten van het communicatievak te missen. Dit is in lijn met wat alumni aangeven, in de gevoerde gesprekken, maar ook in het landelijke alumni-onderzoek dat het LOCO heeft uitgevoerd. De opleiding geeft zelf aan hier ook oog voor te hebben en in het nieuwe curriculum is er in de hoofdfase ook zichtbaar ruimte voor ingebouwd. Het panel moedigt de opleiding aan hier niet terughoudend mee te zijn, ook omdat een deel van de studenten uitstroomt naar commerciële functies en functies waar online tooling inmiddels tot de basisbagage behoort.

Internationalisering & diversiteit

Met vakken als Interculturele communicatie, crossculturele communicatie, een meerdaagse excursie naar Brussel is in het curriculum aandacht voor de internationale context van het vak. Daarnaast is er een minor 'International Strategic Communication and Sustainable Development' die jaarlijks 15 tot 20 internationale studenten trekt en zo voor een internationale context 'at home' zorgt. Studenten hebben de mogelijkheid hun minor in het buitenland te volgen. Zo'n 20% maakt daar de komende periode gebruik van. Studenten gaven tijdens de gesprekken wel aan dat de opleiding het volgen van minoren in het buitenland meer zou kunnen stimuleren. Er zijn docentenuitwisselingen met universiteiten in Israël, Frankrijk en Rwanda. Het panel vindt dat de opleiding hiermee voldoende aandacht aan internationalisering besteedt.

Diversiteit heeft de aandacht van het team. De opleiding wil een thuis zijn voor studenten vanuit verschillende religies en ook voor niet-religieuze studenten. Zij vindt het belangrijk dat studenten tijdens de opleiding ook over hun eigen 'bubble' heen kijken. In onderdelen van het programma is dit ook nadrukkelijk ingebouwd. Zowel de docenten als de studenten geven aan dat dit in de praktijk nog niet altijd goed uit de verf komt. Zo was er een docent die de opleiding meer 'grensgangers' toewenste onder de studenten om een diverser klimaat te realiseren. Studenten gaven aan dat een aanzienlijk deel van de opdrachtgevers uit de 'eigen bubble' komt.

Begeleiding

Studenten zijn zeer te spreken over de begeleiding die ze van docenten ontvangen. Ze ervaren docenten als laagdrempelig en voelen zich door hen gekend. Naast de reguliere aandacht van docenten is er een studieloopbaanbegeleider die studenten in leergroepen helpt te leren reflecteren op persoonlijke en professionele ontwikkeling. Voor studenten met extra studievragen is er een adviseur studiesucces, er is extra begeleiding voor langstudeerders. Ook is er een mooi onboardingsprogramma (het 100-dagen traject) met een buddysysteem dat zorgt voor een zachte landing van mbo'ers. Het panel ziet dat studenten zich mede hierdoor goed thuis voelen in de opleiding.

Docententeam

De opleiding werkt met een qua leeftijd divers en energiek docententeam van ca 15 fte. Praktisch alle docenten hebben een voor de opleiding relevante masteropleiding of vergelijkbaar niveau. Ongeveer de helft van de docenten is ook zelf in het beroepenveld actief. Van het docententeam wordt veel gevraagd en de werkdruk is hoog, mede als gevolg van de transitie die de opleiding doormaakt. Het panel vindt het knap dat de opleiding onder deze druk vasthoudt aan de kenmerkende gedegen aanpak. Het management heeft oog voor de werkdruk en stelt op basis hiervan prioriteiten. Zo ligt de focus nu op de flexibiliseringsopgave die ook scholingsvraagstukken met zich meebrengt ten aanzien van didactiek, onderzoek en toetsing. In gesprekken met de docententeam en management heeft het panel kunnen vaststellen dat er binnen het team een opgewekte en levendige dialoog plaatsvindt over relevante onderwerpen, variërend van holistisch beoordelen en formatief handelen, tot hoe je Generatie Z kunt boeien. Dat versterkt het vertrouwen van het panel in de professionaliteit en veerkracht van het team.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Met de keuze voor grotere leereenheden verandert ook de aanpak van toetsing in de opleiding. Er is een ontwikkeling naar meer integraliteit in toetsing, die ook beschreven wordt in een helder en actueel toetsbeleid. In de ogen van het panel mag de opleiding hier nog stappen zetten, bijvoorbeeld in de richting van programmatisch toetsen, waarbij de student door feedback, feed forward en feed up steeds bij toetsing een beeld krijgt van waar hij staat in een specifiek niveau en kerngebied en wat hij nog moet doen binnen dat niveau of op weg naar het volgende niveau. Tegelijk ziet het panel dat de stappen die gezet worden zorgvuldig zijn voorbereid en dat er binnen de opleiding een constructieve dialoog over de doorontwikkeling van het toetsprogramma plaatsvindt. Het panel adviseert de opleiding de geleerde lessen uit het experiment deeltijd hierbij te betrekken.

Er is voldoende aandacht voor scholing van het team op het gebied van toetsing. De toetsen en bijbehorende beoordelingsformulieren (rubrics) die het panel ingezien heeft zijn op orde.

De examencommissie is in control en in ontwikkeling. Met behulp van een zogenaamde 'Kijkwijzer' toetst zij of studenten het eindniveau in de opleiding behalen en of het proces rond het afstuderen op orde is. De examencommissie gaat vanaf september 2023 deel uitmaken van een Centrale Examencommissie van het Zakelijk Domein, waarmee ruimte ontstaat voor verdere professionalisering.

Onderbouwing

Toetsbeleid

De opleiding heeft in de notitie Toetsbeleid communicatie 2022-2023 de uitgangspunten voor de toetsing beschreven. In dit document zoekt de opleiding nadrukkelijk aansluiting bij actuele inzichten over toetsing en vraagstukken die voortkomen uit de flexibilisering. Uitgangspunten die benadrukt worden zijn: de toetsing is gebaseerd op authentieke beroepstaken; de toetsing is waar mogelijk integraal: in grote gehelen en holistisch; er is een aantoonbaar een opbouw van niveau in de toetsing; de toetsing is veelzijdig en afwisselend; de toetsing kent een goede balans tussen individueel en groepsgewijs beoordelen; naast summatieve toetsing is formatief handelen belangrijk.

Het panel ziet dat het nog nieuwe document vooral richtinggevend is voor de ontwikkeling van het systeem van toetsing. Het panel juicht de gekozen ontwikkelingsrichting toe en moedigt de opleiding aan om wat grotere stappen in de gekozen richting te zetten. Het panel ziet bijvoorbeeld dat er ook in het nieuwe curriculum nog steeds relatief veel en in kleine eenheden getoetst wordt. Daarnaast ziet het panel voorbeelden van opdrachten waar studenten met modellen aan de slag gaan in praktijkopdrachten. Om dan ook een kennistentamen over de modellen te doen, is volgens het panel niet zinvol. Het panel heeft in de gesprekken overigens duidelijk bemerkt dat het gesprek in de opleiding over 'anders toetsen' gaande is en op een constructieve wijze wordt gevoerd.

Voor de uitfaserende deeltijdopleiding geldt nog een ander toetsbeleid, dat hogeschoolbreed wordt gehanteerd voor de bij het experiment flexibilisering betrokken deeltijdopleidingen. Veel gerealiseerde uitgangspunten in dit toetsbeleid komen overeen met de ambities in het toetsbeleid van de voltijdopleiding. Vandaar dat het panel adviseert om de ten aanzien van toetsing geleerde lessen uit het experiment flexibilisering mee te nemen naar de voltijdopleiding.

Toetsuitvoering

De toetsing is in handen van examinatoren die allen BKE-gecertificeerd zijn. Examinatoren zijn verantwoordelijk voor het opstellen van toetsen, toetsopdrachten en beoordelingsformulieren. Ze werken daarbij vanuit een door de opleiding vastgestelde toetsmatrijs waarin de beoogde leeruitkomst, het niveau en de criteria voor voldoende uitvoering beschreven zijn.

Het panel heeft inzage gehad in een selectie van toetsen en beoordelingen uit zowel het oude als het nieuwe curriculum. Ook heeft het panel toetsen en beoordelingen uit de deeltijdopleidingen gezien. Het panel ziet goed uitgewerkte beoordelingsformulieren en rubrics met over het algemeen zorgvuldig geformuleerde feedback/feedforward. Voor het nieuwe curriculum werkt de opleiding met semesterkaarten waarop de opleiding inzichtelijk maakt hoe leeruitkomsten, kerntaken en competenties samenhangen en op basis van welke criteria en indicatoren beoordeeld wordt. Het panel vindt dit onderwijskundig goed opgezette en complete documenten, maar meent dat de toegankelijkheid en helderheid ervan voor studenten nog beter kan.

Het vierogenprincipe wordt op verschillende manieren toegepast. Vooraf bij de opstelling van een toets en bij assessments ook bij de afname van de toets. Bij een aantal assessments worden vertegenwoordigers vanuit het werkveld als extra paar ogen ingezet. Het team geeft zelf in de gesprekken aan nog te willen verbeteren door vaker te kalibreren over toetsen, in navolging van hoe er al gekalibreerd wordt over het eindniveau. Ook geeft het team aan dat het proces van oordeelsvorming bij het vierogenprincipe nog scherper kan.

Afstudeerprogramma

Het afstudeerprogramma bestaat uit een projectplan naar aanleiding van een vraagstuk uit de beroepspraktijk (2,5 EC), een op onderzoek gebaseerde communicatie-oplossing die daaruit volgt met een verantwoordingsportfolio (22,5 EC) en een eindgesprek (2,5 EC) op basis van een zogenaamd position paper (2,5 EC) waarin de student via zes stellingen het gesprek aangaat over zijn visie op ontwikkelingen in het vak in relatie tot zijn visie op mens en samenleving. In de afstudeerhandleiding staat het proces helder omschreven en wordt duidelijk uiteengezet met welke onderdelen de studenten welke competenties op eindniveau aantoont en hoe de beoordeling verloopt. De beoordeling van de communicatie-oplossing wordt door twee examinatoren uitgevoerd, waarbij de eerste beoordelaar niet bij de totstandkoming van de producten betrokken is geweest. De tweede beoordelaar is de docent/begeleider. Bij het eindgesprek is altijd ook een deskundige uit het werkveld betrokken. Binnen de opleiding wordt veelvuldig over het eindniveau gekalibreerd. Hierbij worden ook werkveldeskundigen betrokken. Het panel vindt het afstudeerproces goed opgebouwd en ziet dat de beoordeling ervan zorgvuldig tot stand komt.

Het afstuderen bij deeltijd is gebaseerd op een drietal meer generiek geformuleerde (minder communicatiespecifieke) leeruitkomsten die voor alle deeltijdopleidingen gebruikt worden. De te beoordelen producten zijn echter vergelijkbaar: een onderzoeksverslag met een adviesrapport, een eindgesprek op basis van een position paper. De gebruikte beoordelingsformulieren zijn

uiteraard afgeleid van de meer generieke geformuleerde leeruitkomsten. De beoordeling en begeleiding worden verzorgd door examinatoren uit het team communicatie, waarmee de opleiding het 'communicatiegehalte' in de afstudeerwerken sterker heeft verankerd. Daarmee geeft de opleiding invulling aan een belangrijke aanbeveling uit de evaluatie van het experiment leeruitkomsten.

Borging

De opleiding kent een gedeelde examencommissie met de opleiding Journalistiek en bestaat uit een voorzitter, twee leden vanuit de twee opleidingen en een extern lid. De examencommissie draagt zorg voor de kwaliteit van de toetsing in de beide opleidingen. Zij doet dit door examinatoren te benoemen, procedures te monitoren en eens in de drie jaar de opzet van afstudeerprocedure te beoordelen aan de hand van een zogenaamde Kijkwijzer die CHE-breed wordt gebruikt. Daarnaast voert zij steekproeven uit om te zien of eindwerken daadwerkelijk het eindniveau aantonen. De resultaten worden met de opleiding besproken. Zo heeft de commissie bijvoorbeeld geconstateerd dat de feedback in de eindgesprekken over de position papers niet altijd gaat over de daaraan gekoppelde eindcompetenties, maar over zaken die het onderzoek betreffen. Ook heeft zij geconstateerd dat niet altijd duidelijk is wat de inbreng van verschillende beoordelaars bij de eindbeoordeling is. Het panel heeft gezien dat deze constatering bekend zijn bij de opleiding en worden opgepakt. Vanaf september 2023 gaat de examencommissie deel uitmaken van een Centrale Examencommissie voor de zakelijke opleidingen. De verwachting is dat daarmee meer ruimte ontstaat voor de eigen deskundigheidsbevordering van de leden en professionalisering van de commissie als geheel. Naast de examencommissie is er sinds 2022 een toetscommissie met daarin twee leden uit de opleidingsteams en een lid van de examencommissie als linking pin. Zij evalueren aan de hand van een vastgestelde kalender in een cyclus van drie jaar alle toetsen binnen de opleiding en voeren gesprekken hierover met de betrokken examinatoren. Het panel heeft de eerste resultaten hiervan gezien.

Het panel concludeert op basis van het bovenstaande dat examencommissie en toetscommissie naar behoren functioneren en zorgen voor voldoende borging van het eindniveau.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De bestudeerde eindwerken van de opleiding zijn van een goed niveau en behandelen relevante thema's uit het vakgebied. Dat geldt ook voor de eindwerken uit de deeltijdopleiding. De eindwerken bevatten uitgebreid en gedegen onderzoek. Wel kan de praktische waarde en de variëteit aan onderwerpen van de eindwerken toenemen wanneer de opleiding nadrukkelijker de stap zet van traditioneel onderzoek met advies naar daadwerkelijk beroepsproduct. Zinnig is een discussie te voeren in samenspraak met het werkveld over wat een realistisch en waardevol beroepsproduct is.

Het panel was onder de indruk van de position papers, die ook deel uitmaken van het afstudeertraject. Hierin reflecteren de studenten op hun persoonlijke en professionele ontwikkeling en tonen zij overtuigend aan dat zij als 'reflective practioner' klaar zijn voor een start op de arbeidsmarkt.

Onderbouwing

Producten van afgestudeerden

Zoals beschreven bij standaard 3 kent de opleiding een afstudeerprogramma van 30 EC waarbij de student een onderzoeksplan, een onderzoeksrapport met advies, een verantwoordingsportfolio en een position paper oplevert. Het panel heeft van 15 studenten (11 voltijd en 4 deeltijd) deze eindwerken bestudeerd. De eindwerken behandelden een range van onderwerpen als imago, crisiscommunicatie, customer journey, draagvlak voor beleid, interne communicatie en communitybuilding. De opdrachtgevers varieerden maar komen in meerderheid uit de non-profit sector: overheden, goede doelen, zorginstellingen, een enkele keer met een duidelijk christelijk signatuur. In de eindwerken was ruim aandacht voor theoretische kaders, waarmee de voltijdopleiding duidelijk invulling heeft gegeven aan een aanbeveling hierover uit de vorige accreditatie.

In alle gevallen toonden de studenten ruimschoots het hbo-niveau aan. Dat gold zeker ook voor de deeltijdstudenten die er over het algemeen beter in slaagden tot concrete en uitvoerbare adviezen te komen. De beoordeling ervan was voor het panel navolgbaar, cijfers worden terecht en onderbouwd gegeven. Op de beoordelingsformulieren zou meer aandacht ingeruimd mogen worden voor ontwikkelgericht advies voor na het afstuderen. Dit gebeurt nu alleen bij beoordelingsgesprek over het position paper.

Het panel was met name onder de indruk van de position papers. De kwaliteit van de reflecties op de persoonlijke en professionele ontwikkeling geven glans aan de afstudeerders en ook aan de opleiding omdat zij hiermee aantoont dat zij bezielde professionals opleidt, die vanuit persoonlijke betrokkenheid en levensbeschouwelijke visie kunnen bijdragen aan het creëren van waardevolle communicatie. Desalniettemin plaatst het panel ook een kanttekening bij de afstudeerwerken. De waarde van de onderzoeksopdrachten en de daarvan afgeleide adviezen kan versterkt worden. Het panel vindt dat het zwaartepunt in het afstudeerproces nog sterk ligt op de competenties *analyseren en onderzoeken en adviseren en ontwikkelen*. De andere

competenties komen minder aan bod. Een evenwichtige spreiding over competenties en straks kerngebieden is zeer aan te bevelen. Daarmee studeert de student immers af in de volle breedte van de competenties (straks kerngebieden) op niveau 3 BNP (NLQF6). Dat sluit beter aan op de praktijk. De opleiding is zich hiervan bewust en heeft al stappen gezet om het onderzoeksdeel in tijd en hoeveelheid wat te comprimeren, maar het panel vindt dat de opleiding hierin grotere stappen mag zetten. Het panel adviseert om bij het afstuderen een voor de betrokken organisatie relevant beroepsproduct centraal te stellen, waarbij het onderzoek dan meer in dienst van het beroepsproduct komt te staan. In de ogen van het panel kan dit leiden tot zowel meer variatie in beroepsproducten als daarvoor benodigde typen onderzoek. Bovendien kan dit voor studenten de ervaren hoge studielast van het afstuderen verlagen en de motivatie verhogen. Het panel adviseert de opleiding hierover in gesprek te gaan met het beroepenveld en samen te bepalen wat waardevolle en haalbare beroepsproducten zijn.

In de ogen van het panel is het huidige afstudeerproces nog te nadrukkelijk een exercitie die vooral veel papier oplevert, waarin bondige analyses en scherpe inzichten lijken te verdrinken. Het panel beveelt daarom aan in het nieuwe curriculum het afstuderen zodanig in te richten dat de beroepsproducten centraal komen te staan en de kerngebieden Concept en Creatie, Overtuiging en Draagvlak en Verbinding en Begeleiding meer gewicht krijgen.

Alumni

De opleiding onderhoudt warme banden met haar alumni en betreft deze via de WAR en via opdrachtgeverschappen en gastcolleges bij de opleiding. Op deze manier ziet zij waar alumni terechtkomen en hoe zij zich ontwikkelen. Afstudeerders komen makkelijk aan een baan op hbo-niveau in zowel profit- als non-profitorganisaties. Zij starten vaak in functies die op het gebied liggen van copywriting, webdesign en online media en groeien door naar functies met een meer strategisch karakter.

Eindoordeel over de opleiding

	Bachelor Communicatie Voltijdvariant	Bachelor Communicatie Deeltijdvariant
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet	Voldoet

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. Op basis hiervan beoordeelt het visitatiepanel de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Communicatie van de Christelijke Hogeschool Ede als **positief**.

Aanbevelingen

- Standaard 1** Het panel beveelt aan om de gekozen profilering van de opleiding sterker in te kleuren.
- Standaard 2** Het panel beveelt aan om voor een handzamer beschrijving van de gewenste niveaus in de opleiding expliciet aansluiting te zoeken bij de niveauaanduiding in de beroepsniveauprofilen van beroepsvereniging Logeion.
- Standaard 4** Het panel beveelt aan in het nieuwe curriculum het afstuderen zodanig in te richten dat de beroepsproducten centraal komen te staan en de kerngebieden Concept & Creatie, Overtuiging & Draagvlak en Verbinding & Begeleiding meer gewicht krijgen.

Deel III

Bijlagen

1. Bezoekprogramma

Programma visitatie opleiding Communicatie
Christelijke Hogeschool Ede
25 mei 2023

09.30 uur – 10.00 uur Aankomst visitatiepanel en vooroverleg –

10.10 uur – 10.55 uur Verbinden in praktijk –

Vakinhoud, praktijksturing, samen opleiden en real opleiden

- Werkveldbeoordelaar eindgesprekken en lid werkveldadviesraad
- Extern deskundige, opdrachtgever eerstejaarsstudenten
- Lid curriculumteam, semestertrekker 1 en 6
- Profieltrekker, internationale minor
- Associate lector opleiding Communicati)
- Relatiemanager, stagecoördinator
- Voorzitter curriculumteam
- Coördinator DTO/flex Communicatie en lid curriculumteam

11.15 uur – 12.00 uur Impact

Borging, toetsing en eindniveau – start met pitch door(student deeltijd, module 8

- Stagebegeleider en extern deskundige eindgesprekken
- Voorzitter examencommissie en toetscommissie
- Afstudeercoördinator voltijd en begeleider module 8 deeltijd Communicatie
- Lid toetscommissie en portefeuille onderwijs
- Student deeltijd, module 8
- Alumna 2020
- Alumnus 2022
- Student voltijd, jaar 4, afstudeerder

12.15 uur – 13.00 uur Lunch panel met studenten en alumni in creatieve ruimte

- 2x Student voltijd, jaar 1
- 2x Student voltijd, jaar 2
- 2x Student voltijd, jaar 3
- 2x Student voltijd, jaar 4
- 2x Student deeltijd, module 8
- Alumna 2020
- Alumnus 2022

13.00 uur – 13.30 uur Overlegtijd panel

13.40 uur – 14.25 uur Krachtige leeromgeving

Leerresultaten, professionalisering

- Lid curriculumteam, semestertrekker 3, slb'er jaar 2
- Vakdocent, lid opleidingscommissie
- Coördinator studieloopbaanontwikkeling onderbouw, slb'er jaar 1
- Profieltrekker, slb'er jaar 3 en 4
- 2x Lid curriculumteam, semestertrekker, slb'er jaar 1

14.45 uur – 15.30 uur Management – ruimte P 0.157

Opleidingsmanagement, professionalisering

- Directeur zakelijke opleidingen
- Voorzitter curriculumteam
- Coördinator DTO/flex Communicatie en lid curriculumteam
- Lid curriculumteam, semestertrekker 3
- Leidinggevende

15.40 uur - 16.40 uur Beraad panel (evt. tijd voor aanvullend gesprek)

16.45 uur – 17.00 uur Terugkoppeling bevindingen panel door voorzitter panel

17.00 uur – 17.45 uur Ontwikkelgesprek

2. Bestudeerde documenten

Bijlagen bij ZER

- Bijlage 1. Positionpaper Communicatie
- Bijlage 2. Zelfevaluatie DTO Ba Communicatie - februari 2021
- Bijlage 3. NQA Eindrapport beoordelingstraject CHE DTO
- Bijlage 4. Opleidingsplan opleiding Communicatie
- Bijlage 5. Semesterkaarten
- Bijlage 6. Body of Knowledge and Skills opleiding Communicatie
- Bijlage 7. Analyse van het landelijke opleidingsprofiel en ons curriculum
- Bijlage 8. Curriculum deeltijdopleiding Communicatie
- Bijlage 9. Kwalificatiedossier opleiding Communicatie (2016)
- Bijlage 10. Kaderdocument COM uitstroomprofielen
- Bijlage 11. Afstudeerhandleiding opleiding Communicatie 2021-2022
- Bijlage 12. Overzicht ingezet personeel opleiding Communicatie
- Bijlage 13. CHE Professionaliseringsbeleid 2021-2024
- Bijlage 14. (Jaar)plan voor professionele ontwikkeling 2022-2023
- Bijlage 15. CHE toetsbeleid hogeschoolbreed
- Bijlage 16. Toetsbeleid opleiding Communicatie
- Bijlage 17. Toetsplan opleiding Communicatie
- Bijlage 18. Toetsbeleid deeltijdopleidingen
- Bijlage 19. Onderwijs- en examenregeling 2022-2023
- Bijlage 20. Kijkwijzer borging eindniveau

Overige bestudeerde stukken

- 1. Jaarverslag Examencommissie J&C 2021-2022
- 2. Examinatorenoverleg – verslag 7-11-2022
- 3. Examinatorenoverleg – presentatie 18-01-2023
- 4. Planning dashboardgesprekken toetskwaliteit 2022-2025 – concept
- 5. Excelexport verslaglegging dashboardgesprekken toetskwaliteit - concept
- 6. Verslag Toetscommissie J&C 2022-11-09
- 7. Verslag Toetscommissie J&C 2022-11-23
- 8. Nieuwsbrief examencommissie J&C - oktober 2022
- 9. Nieuwsbrief examencommissie J&C – januari 2023
- 10. Verslagen Werkveldadviesraad
- 11. Rapport examencommissie, Borging eindniveau opleiding communicatie
- 12. Jaarverslag Opleidingscommissie J&C 2021
- 13. Selectie van toetsen uit de eerste drie leerjaren (voltijd en deeltijd)

Overzicht van bestudeerde eindwerken

Voltijd 2020-21
160218
160980
170504
170426
Voltijd 2021-22
182004
170920
161123
150056
150363
170629
160626
Deeltijd
160986
180501
160380
190216